

Warszawa, 10 października 2023 roku

Prof. dr hab. Paweł Gusnar
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
ul. Okólnik 2, 00-368 Warszawa
e-mail: pawel.gusnar@chopin.edu.pl

Recenzja pracy doktorskiej mgr Agnieszki Jutkiewicz pt.

Transkrypcja jako istotny element w rozwoju i popularyzacji saksofonu

Zleceniodawca opinii, podstawa prawna działania opiniodawcy.

Przewód doktorski Pani mgr Agnieszki Jutkiewicz w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, został wszczęty na wniosek Kandydatki przez Radę Dyscypliny Artystycznej, Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Funkcję promotora powierzono Panu Profesorowi dr. hab. Dariuszowi Samólowi z Akademii Sztuki w Szczecinie.

Zleceniodawcą sporządzenia niniejszej opinii jest przewodniczący RDA, Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, prof. dr hab. Przemysław Stanisławski.

Podstawą prawną działania opiniodawcy są właściwe przepisy:

- Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. 2017 poz. 1789),
- Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. 2018 poz. 1669),
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2018 poz. 261).

Ocena formalnej strony dokumentacji

Do oceny nadesłano rozprawę doktorską – dzieło artystyczne wraz z opisem. Materiały te są wystarczające do sporządzenia recenzji w przewodzie doktorskim. W nadesłanej dokumentacji, brak jest informacji o dotychczasowej aktywności twórczej Kandydatki, zatem recenzja zawiera jedynie informację o usytuowaniu rozprawy w całokształcie dokonań twórczych mgr Agnieszki Jutkiewicz. Fakt wszczęcia postępowania doktorskiego potwierdza,

iz dokumentacja kandydatki spełnia kryteria formalne, o których mowa w § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie *szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz. U. 2018 poz. 261).

Sylwetka Kandydatki

Agnieszka Jutkiewicz – saksofonistka, pedagog. Absolwentka klasy saksofonu profesora Mieczysława Stachury w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Prowadzi działalność solistyczną oraz kameralną. Jako muzyk orkiestrowy oraz jako solistka współpracowała między innymi z Filharmonią Koszalińską, Filharmonią Wrocławską, Narodowym Forum Muzyki, Operą Wrocławską, Teatrem Muzycznym Capitol oraz Baltic Neopolis Orchestra. W latach 1997-2007 współpracowała z Big-Bandem Aleksandra Mazura, zdobywając laury na konkursach (m.in. Grand Prix w Nowym Tomysłu 2002, 2003) oraz uczestnicząc w festiwalach jazzowych (wrocławski „Jazz nad Odrą”, „Złota Tarka” Łąwa, „Jazz For Sale” Koszyce). Obok działalności artystycznej, prowadzi działalność pedagogiczną w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. R. Bukowskiego oraz w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II. stopnia im. K. Szymanowskiego we Wrocławiu. W latach 2004 – 2013 wykładowca Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu. Jej uczniowie są laureatami i finalistami ogólnopolskich międzynarodowych konkursów. Prowadzi warsztaty, lekcje otwarte i konsultacje metodyczne. Bierze także udział w pracach jury ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów oraz przesłuchań organizowanych przez Centrum Edukacji Artystycznej. W 2017 roku otrzymała Nagrodę Indywidualną II stopnia, za szczególny wkład w rozwój edukacji artystycznej w Polsce, przyznawaną przez dyrektora Centrum Edukacji Artystycznej.

Jak wspominałem powyżej, w dziale Ocena formalna dokumentacji, piszący te słowa nie dysponował materiałem pozwalającym na szersze odniesienie się do aktywności artystycznej Kandydatki. Krótkie przedstawienie sylwetki Pani mgr A. Jutkiewicz, zostało powzięte na podstawie dostępnych informacji w internecie.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani Agnieszki Jutkiewicz pt. *Transkrypcja jako istotny element w rozwoju i popularyzacji saksofonu*, składa się z dzieła artystycznego w formie zapisu na płycie CD, jak również plików mp3 oraz jego opisu. W swojej pracy, doktorantka sięga po znane utwory z literatury artystycznej w transkrypcji na saksofon altowy solo, saksofon altowy i fortepian oraz saksofon altowy i głos recytujący.

Część artystyczną pracy doktorskiej stanowi nagranie wybranych utworów w transkrypcji na saksofon altowy solo, saksofon altowy i fortepian oraz saksofon altowy i głos recytujący. Nagranie obejmuje następujące dzieła:

- Georg Philipp Telemann (1681–1767) *Sonata a-moll TWV 41a3*,
- Johann Sebastian Bach (1685–1750) *Partita a-moll BWV 1013*,
- Claude Debussy (1862–1918) *Syrinx*
- Benjamin Britten (1913–1976) *Six Metamorphoses after Ovid op.49*.

Nagrania dokonano w dniach 6 -7 maja 2023 r. w sali kameralnej Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu.

Wykonawcy: Agnieszka Jutkiewicz – saksofon altowy, Małgorzata Blejzing – fortepian, Katarzyna Trocewicz – recytacja, Paul Ostapczuk – realizacja nagrań, miks i mastering, Zbigniew Zygmunt – konsultacje i produkcja nagrań.

Utwory zarejestrowane na płycie stanowiącej dzieło artystyczne – *Sonata a-moll TWV 41:a3* Georga Philippa Telemanna, *Partita a-moll BWV 1013* Johanna Sebastiana Bacha, *Syrinx* Claude'a Debussy'ego oraz *Sześć metamorfoz według Owidiusza op. 49* Benjamina Brittena – przedstawiają bardzo urozmaicony materiał tematyczny. Rozległy przedział czasowy tych kompozycji – od lat dwudziestych XVIII wieku (Bach, Telemann), po drugą (Debussy) i piątą (Britten) dekadę wieku XX – determinuje konieczność różnorodnego sposobu ich interpretacji, a co za tym idzie inną perspektywę wykonawczą do każdego z dzieł. Niezależnie czy jest to transkrypcja grana na współczesnych instrumentach czy wykonawstwo historyczne, sposób wykonania powinien być zgodny – jak słusznie zauważyła Doktorantka – „z praktyką wykonawczą oraz duchem epoki, w której powstał” (s. 51).

Prezentowane kompozycje zawierają piękne kantyleny, efektowne figuracje (zwłaszcza utwory barokowe), bogatą paletę środków wyrazowych, które dają wykonawcy możliwość zaprezentowania zarówno głębokiej wrażliwości muzycznej, jak i umiejętności technicznych. Niestety, przedłożona prezentacja artystyczna jest rozczarowująca, a jakość nagrania znacznie odbiega od obecnych standardów. Od pierwszych dźwięków słychać problemy dźwiękowe, intonacyjne i artykulacyjne. Brakuje logicznego prowadzenia fraz.

Część teoretyczna, zatytułowana *Transkrypcja jako istotny element w rozwoju i popularyzacji saksofonu*, składa się z czterech rozdziałów poprzedzonych wstępem i podsumowanych zakończeniem, uzupełnionych o aneks (dwudziestosiedmiostronicowy), bibliografię i spis przykładów nutowych wykorzystanych w rozdziale analitycznym. Niestety, treść pracy nie eksploruje sformułowanego przez Autorkę tematu w zakresie zgodnym z wymaganiami rozprawy doktorskiej. Praca doktorska bowiem z założenia powinna eksponować twórczy i oryginalny wkład do dziedziny. Tymczasem już na poziomie formułowania tezy badawczej Autorka zastawiła pułapkę, w którą wpadła. Za cel pracy obrała „wskazanie, że transkrypcja odegrała kluczową rolę w historii i popularyzacji saksofonu, przyczyniając się do osiągnięcia przez niego równorzędnego statusu w rodzinie instrumentów dętych, pozostając do obecnych czasów nieodzownym elementem profesjonalnych recitali saksofonistów światowych [...]” (s. 5). Samo potwierdzenie faktów, że z powodu braku nowego repertuaru utwory transkrybowane pomogły w zaistnieniu saksofonu w świadomości społecznej, że utwory transkrybowane były (i są) w repertuarze czołowych saksofonistów mających wpływ na rozwój instrumentu oraz że transkrypcje znajdowały się w podręcznikach gry na saksofonie ma charakter systematyzujący i syntetyzujący; cenny, ale nie twórczy. Co prawda we wstępie Autorka informuje, że „eksploracja problemu badawczego oparta została na analizie i krytyce źródeł” (s. 3), w rzeczywistości jednak w poszczególnych wątkach podjętych w pracy zabrakło kluczowych pytań oraz – przy syntetyzującej narracji – określenia kryteriów wyboru i jasnego zdefiniowania poruszanych zakresów (np. we wprowadzeniu do aneksu mowa o odmianach saksofonu funkcjonujących poza głównym nurtem wykonawczym, nie wiemy jednak czym dla Autorki jest główny nurt wykonawczy).

W pierwszym rozdziale Doktorantka podjęła próbę zdefiniowania pojęcia transkrypcji i przybliżenia związanych z nią technik i tradycji. Podstawę dla ustaleń terminologicznych

stanowią wybrane przez Autorkę wyłącznie źródła encyklopedyczne. Trudny do uchwycenia wydaje się cel takiego doboru i decyzja o pominięciu bogatej literatury ukazującej próby rozstrzygnięcia niejednoznaczności terminologicznych, w tym literatury polskiej (m.in. pracy Macieja Gołęba pt. *Spór o granice poznania dzieła muzycznego*, w której proponuje on typologię transkrypcji i różne jej rodzaje odnosi do sposobu traktowania substancji, faktury, składni, formy i ekspresji). Pominięte zostały także liczne prace doktorskie przygotowane przez saksofonistów i instrumentalistów innych specjalności, eksponujące problemy dotyczące transkrypcji. W podsumowaniu zagadnień dotyczących definicji transkrypcji pojawiło się spostrzeżenie, że „transkrypcja stanowi [...] cenne narzędzie pedagogiczne wspierające szereg kompetencji w zakresie warsztatu gry oraz rozwijania wyobraźni muzycznej” (s. 12). Uwaga ta nie znalazła jednak przełożenia na dalszy tekst dysertacji, choć akurat rozbudowanie tego wątku w kontekście rozwoju literatury saksofonowej i budowania popularności instrumentu miałoby twórczy charakter.

Po rozważaniach terminologicznych Doktorantka „przybliży tradycje i wybrane nurty transkrybowania obecne w historii muzyki” (s. 4), ale znów nie tłumaczy kryteriów, którymi kierowała się przy wyborze prezentowanych przykładów. Poza ogólnymi stwierdzeniami, że transkrypcje pełniły funkcję popularyzatorską, pedagogiczną i wzbogacającą repertuar koncertowy nie pojawia się nic nowego.

Rozdział drugi przybliży postać konstruktora saksofonu, czyli Adolphe’a Saxa. Tekst obejmuje 28 stron (!), co jest niemałą liczbą w kontekście niebyt dużej objętości pracy. Co prawda Autorka posiłkuje się w nim reprezentatywną (w tym najnowszą) literaturą w językach polskim, angielskim i francuskim, ale na poziomie pracy doktorskiej powtarzanie powszechnie znanych faktów nie wnosi niczego do przedmiotu badań. Dyskusyjna jest także argumentacja, że niezbędny (zdaniem Doktorantki) kontekst historyczny i biograficzny odnoszący się do Saxa może stanowić „materiały dydaktyczne dla pedagogów pragnących przekazać adeptom gry na saksofonie biografię konstruktora” (s. 4), ponieważ takie przystępne opracowania w formie artykułów istnieją – i po polsku, i w językach obcych. Zamieszczenie historii saksofonu miałoby swoje uzasadnienie, gdyby rozwój instrumentu odniesiono do transkrypcji w szerokim ujęciu.

Trzeci rozdział nosi tytuł *Znaczenie transkrypcji w rozwoju i popularyzacji saksofonu do II poł. XX wieku*. Autorka omawia w nim repertuar saksofonowy oraz wiodących saksofonistów i popularyzatorów wynalazku Saxa działających w Europie i w Stanach Zjednoczonych.

Wymienione podręczniki gry na saksofonie i zestawienia repertuarowe są ciekawe, ale i tu narracja ogranicza się do opracowania systematyzującej informacji. Szkoda, że nie zostały rozwinięte sygnalizowane przez Autorkę hasła dotyczące uwarunkowań pedagogicznych transkrybowanego materiału lub korelacji poziomu i typów transkrypcji do wciąż rozwijającego się pod względem konstrukcyjnym i brzmieniowym instrumentu. Nie zwrócono także uwagi na specyfikę transkrypcji na poszczególne rodzaje saksofonu, w tym na czynniki, które powodują, że ze względu na uwarunkowania techniczno-brzmieniowe konkretny utwór może dobrze brzmieć na konkretnym rodzaju instrumentu.

Ostatni, najbardziej obszerny rozdział, dotyczy analizy i omówienia utworów, które stały się podstawą prezentacji artystycznej. Szkoda, że zapowiadana przez Autorkę dogłębna analiza utworów w odniesieniu do urtekstu, traktatów i szeroko pojętego wykonawstwa historycznie poinformowanego nie została wyeksponowana w tekście. Ponownie bowiem – poza wymienieniem źródeł i ogólnych uwag – zabrakło zestawienia zdobytej wiedzy z rozwiązaniami wynikającymi ze specyfiki instrumentów, których zastosowanie pomaga zachować spójność stylistyczną i estetyczną epoki, a także wyróżnić cechy charakterystyczne dla danego twórcy. Omówienie zdawkowo odnosi się do problemów wykonawczych, które mają zasadniczy wpływ na transkrypcję. Mimo niewątpliwych starań Doktorantki co do rzetelności przeprowadzonej analizy zabrakło autorskich propozycji rozwiązań odnoszących się do fragmentów, które niosą trudność wykonawczą i które łączą się z rozwojem pedagogiki saksofonowej. Część pisemną dopełnia aneks zawierający wykaz opublikowanych transkrypcji na cztery podstawowe odmiany saksofony (sopranowy, altowy, tenorowy i barytonowy) z fortepianem i solowe.

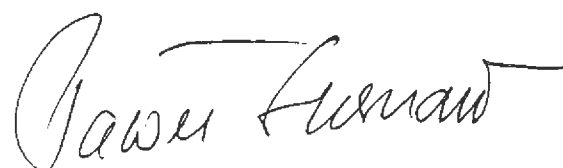
Rozprawa została napisana poprawną polszczyzną, choć nie jest pozbawiona niezręczności językowych czy usterek interpunkcyjnych (np. brak spacji, nadużywanie dużych liter, niekonsekwencja w stosowaniu kursywy, drobne literówki i powtórzenia). Problematycznym elementem dla Doktorantki jest formułowanie opisów bibliograficznych, w których widoczne są nieścisłości (szczególnie w odniesieniu do źródeł encyklopedycznych – i w przypisach i w bibliografii, np. wielokrotnie Autorka podaje tytuł encyklopedii i stronę, bez wskazania konkretnego tomu, do którego odsyła czytelnika [np. przypisy 11, 16, 23, 36, 40, 46, 52 i in.], a przecież funkcją opisu bibliograficznego/przypisu jest jak najbardziej

precyzyjne wskazanie źródła) oraz błędy w zapisie (np. niekonsekwencja w ponownym przywoływaniu tych samych źródeł, różne zapisy tego samego tytułu).

Konkluzja

Wobec powyższych zastrzeżeń, zarówno do nagranych dzieł artystycznych jak i części opisowej doktoratu, w mojej ocenie mgr Agnieszka Jutkiewicz nie wykazała się dostateczną wiedzą i kompetencjami artystycznymi stawianymi kandydatom to uzyskania stopnia doktora i nie spełniła wymogów art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Pracy doktorskiej nie przyjmuję.

A handwritten signature in black ink, reading "Paweł Herman". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal stroke at the end.

Warszawa, 31 października 2024 roku

Prof. dr hab. Paweł Gusnar
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
ul. Okólnik 2, 00-368 Warszawa
e-mail: pawel.gusnar@chopin.edu.pl

Opinia dotycząca wniosku o poprawę pracy doktorskiej

mgr Agnieszki Jutkiewicz pt. *Transkrypcja jako istotny element w rozwoju i popularyzacji saksofonu.*

Zlecniodawca opinii, podstawa prawna działania opiniodawcy.

Przewód doktorski Pani mgr Agnieszki Jutkiewicz w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, został wszczęty na wniosek Kandydatki przez Radę Dyscypliny Artystycznej, Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Funkcję promotora powierzono Panu Profesorowi dr. hab. Dariuszowi Samólowi z Akademii Sztuki w Szczecinie.

Zlecniodawcą sporządzenia niniejszej opinii jest przewodniczący RDA, Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, prof. dr hab. Przemysław Stanisławski.

Podstawą prawną działania opiniodawcy są właściwe przepisy:

- Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. 2017 poz. 1789),
- Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669),
- Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. 2018 poz. 261).

Oceniając poprawioną wersję pracy doktorskiej Pani mgr Agnieszki Jutkiewicz w kontekście uwag zgłoszonych przez komisję, warto skupić się na trzech głównych aspektach: zgodności z zaleceniami komisji, poziomie merytorycznym oraz poprawności i jasności przedstawionych treści, a także jakości nagrania.

Oto opinia odnosząca się do przedstawionej recenzji z dnia 10 października 2023 roku.

1. Uwzględnienie uwag komisji

Praca doktorska została istotnie poprawiona zgodnie z rekomendacjami komisji, a większość zgłoszonych zastrzeżeń została odpowiednio uwzględniona: **Zmiany merytoryczne:** Autorka dokonała korekt wskazanych w recenzjach w odniesieniu do głównych

tez i założeń badawczych, które w poprzedniej wersji wymagały doprecyzowania. Korekty te wzbogaciły argumentację i sprawiły, że przesłanki badawcze stały się bardziej logiczne i łatwiejsze do obrony.

- **Autorskie opracowania utworów z literatury artystycznej:** Uwagi dotyczące bardziej twórczego podejścia do transkrypcji i autorskiego opracowania nowych dzieł zostały uwzględnione poprzez poszerzenie utworów transkrybowanych z wykorzystaniem bardziej aktualnych i różnorodnych źródeł. Tego rodzaju uzupełnienia zwiększają rzetelność badawczą pracy, pozwalając na lepsze umiejscowienie tematyki transkrypcji w szerszym kontekście.
- **Kwestie metodologiczne:** Autorka dokładniej opisała metodologię badawczą oraz uzasadniła wybór określonych narzędzi i metod badawczych. Wcześniejsze wątpliwości komisji w tej kwestii zostały tym samym częściowo rozwiązane.

Praca doktorska mgr Agnieszki Jutkiewicz, koncentrująca się na transkrypcji jako narzędziu rozwoju i popularyzacji saksofonu, wyróżnia się nowatorskim i wnikliwym podejściem do tej techniki. Autorskie transkrypcje, będące integralnym elementem pracy artystycznej autorki, pozwalają dostrzec jej kreatywność i głębokie rozumienie specyfiki saksofonu, co nadaje pracy wartość zarówno z perspektywy teoretycznej, jak i wykonawczej.

Praca doktorska mgr Agnieszki Jutkiewicz, oparta jest na analizie roli transkrypcji w rozwoju repertuaru saksofonowego, co jest tematem wciąż aktualnym i ważnym dla współczesnych saksofonistów. W szczególności autorka omawia, w jaki sposób transkrypcje przyczyniają się do poszerzenia repertuaru saksofonowego, wprowadzając na „scenę klasyczną” dzieła pierwotnie napisane na inne instrumenty.

Głównym założeniem mgr Jutkiewicz jest wykazanie, że transkrypcja może przyczyniać się do rozwoju instrumentalistów, zwłaszcza w kontekście naszego instrumentu, który historycznie nie posiada tak obszernego repertuaru jak np. flet, skrzypce czy altówka. Autorka z powodzeniem stawia tezę, że włączanie utworów oryginalnie napisanych na inne instrumenty nie tylko wzbogaca repertuar saksofonowy, lecz także sprzyja wszechstronności i interpretacyjnej elastyczności artystów muzyków.

Cytat Glena Goulda, który pojawia się w pracy – *„Wierzę, że jedynym usprawiedliwieniem, jakie mamy dla bycia muzykami i dla tworzenia muzyki jakikolwiek sposób, jest tworzenie jej inaczej, wykonywanie jej inaczej, ukazanie odmienności muzyki w stosunku do naszej własnej odmienności”*, znakomicie wpisuje się w filozofię pracy mgr Jutkiewicz. Odsłania jej dążenie do twórczej reinterpretacji i adaptacji materiału muzycznego oraz podkreśla indywidualność w podejściu do wykonawstwa artystycznego. Zainspirowana ideą Goulda, autorka nie tylko uważnie analizuje zagadnienia techniczne, ale także traktuje transkrypcję jako przestrzeń wyrażania swojej tożsamości artystycznej. To z pewnością jest wartością pracy mgr Jutkiewicz, stanowiącą pewną spójność między teoretycznym założeniem a praktyką muzyczną oraz zrozumieniu, jak różnorodne aspekty transkrypcji mogą służyć rozwojowi saksofonisty. Agnieszka Jutkiewicz podjęła interesujący temat roli transkrypcji w rozwoju i popularyzacji saksofonu, co daje przestrzeń do analizy wykonawczej oraz do podkreślenia istotnych historycznych i estetycznych niuansów, które mogą pogłębić rozumienie tego instrumentu w różnych stylach muzycznych. Autorka słusznie zwraca uwagę na konieczność indywidualnego podejścia interpretacyjnego do

każdego dzieła, wskazując na znaczenie respektowania ducha epoki, co zbliża słuchacza do autentycznego doświadczenia utworu.

Z perspektywy wykonawczej, dzieło artystyczne, ponownie nagrane, niestety wciąż zawiera pewne niedociągnięcia, które osłabiają jej wartość artystyczną. W nagraniu nadal wyczuwalne są problemy intonacyjne oraz niejednorodność w artykulacji, co niestety wpływa na odbiór dzieła artystycznego. Podobnie jak w pierwszym nagraniu, brak jest odpowiedniego logicznego frazowania i spójności w prowadzeniu kantyleny co skutkuje „rozproszonym” brzmieniem, mocno przesadzonym vibrato, które może sugerować brak pełnego zrozumienia kontekstu wykonawczego, zwłaszcza utworów barokowych.

Pani Agnieszka Jutkiewicz podkreśla, że „specyficzne cechy wibracji wynikają z jej indywidualnego stylu gry, stanowiąc o charakterze całej prezentacji dzieła”. Dziwi jednak fakt, że po konsultacjach z uznanymi autorytetami świata muzycznego, interpretatorami muzyki barokowej, z którymi jak czytamy, doktorantka przeprowadziła rozmowy i konsultacje (m.in. prof. dr hab. Tomasz Miczka, dr hab. Marek Nahajowski), nie zwrócono uwagi dotyczącej stosowania vibrato w utworach barokowych, a także sposobu ornamentacji. Autorka pisze dalej: „**Barokowa praktyka wykonawcza pozostawiała ten aspekt interpretacji i wyczuciu dobrego smaku instrumentalisty, popartego znajomością ówczesnych zwyczajów wykonawczych... Istotne jest, aby wybrany sposób różnicowania dynamicznego był prowadzony konsekwentnie w całej części..**

Niestety na próżno szukać w interpretacji saksofonistki, historycznego, słusznie pojmowanego wykonawstwa muzyki dawnej. Barokowe kompozycje i inne stylizowane utwory prezentowane w nagraniach rzeczywiście oferują szeroką paletę środków wyrazowych i wymagają zarówno precyzji technicznej, jak i wrażliwości muzycznej, aby oddać ich charakter. Niestety, ze względu na wymienione problemy techniczne, potencjał tych dzieł nie został w pełni wykorzystany, a sam przekaz muzyczny jest fragmentaryczny. Nagranie wciąż odbiega od współczesnych standardów jakości, co sugeruje konieczność ponownej pracy nad techniką nagrywania i dalszego doskonalenia umiejętności wykonawczych.

Zdecydowanie ciekawszą częścią dysertacji, jak i samej interpretacji dzieł stanowią transkrypcje utworów Josefa Ceremugi - *Sonata Elegica per viola e piano* oraz Nebojša Jovana Živkovića - *Valse Serbe for Marimba and Piano*. Warto było czekać na poprawioną pracę, aby móc zapoznać się z twórczym, autorskim spojrzeniem doktorantki na nowe opracowania utworów oryginalnie napisanych na altówkę i marimbę.

Autorka przedstawia szczegółowy opis dzieła oraz analizę wykonawczych zagadnień wybranych kompozycji, które przetranskrybowała na saksofon. To podejście zasługuje na uwagę ze względu na innowacyjność oraz na walory edukacyjne i artystyczne dla saksofonistów. To istotny krok w kierunku poszerzania repertuaru saksofonowego. Przeniesienie *Sonaty Elegica* Ceremugi na saksofon wzbogaca repertuar o utwór, który, pomimo swego lirycznego i elegijnego charakteru, dobrze komponuje się z walorami saksofonu. Z kolei adaptacja *Valse Serbe* Živkovića, otwiera saksofonistom możliwość zmierzenia się z repertuarem wykraczającym poza typowe dla saksofonu gatunki i formy, eksplorując przy tym nowe techniki wykonawcze. Autorka analizuje trudności wykonawcze związane z każdą z transkrypcji, takie jak artykulacja, frazowanie i technika oddechowa, co jest kluczowe dla

osiągnięcia autentycznego brzmienia w utworach pierwotnie przeznaczonych na inne instrumenty. A. Jutkiewicz podkreśla także specyficzne zagadnienia wykonawcze, takie jak interpretacja dynamiki i ekspresji, które wymagają od saksofonisty zarówno kreatywności, jak i zrozumienia oryginalnej struktury muzycznej. Analiza ta jest cenna, ponieważ pozwala saksofoniście lepiej zrozumieć i docenić pracę nad transkrypcją, ucząc zarazem nowych podejść do interpretacji dzieł, nie pisanych oryginalnie na saksofon. Moje zastrzeżenia w pierwszej recenzji, budził również zbyt obszerny rozdział drugi pracy doktorskiej, poświęcony konstruktorowi saksofonu, Sax'owi. Tekst obejmował 28 stron (!), co był niemałą liczbą w kontekście niebyt dużej objętości pracy. Tym razem autorka na czterech stronach w bardzo kompaktowy i w mojej opinii wystarczający sposób przedstawiła sylwetkę Saxa.

Praca mgr Agnieszki Jutkiewicz wnosi istotny wkład w rozwój transkrypcji saksofonowych, prezentując tym razem przekonujące przykłady, które wzbogacają repertuar tego instrumentu. Dzieło to może zainspirować innych wykonawców do podejmowania nowych wyzwań artystycznych, popularyzując saksofon jako instrument wszechstronny i zdolny do adaptacji wielu różnych stylów muzycznych.

Podsumowując, mimo bardzo interesującego tematu i wartościowych refleksji teoretycznych, praca mgr Jutkiewicz wymagałaby dogłębniejszego podejścia do praktyki wykonawczej, uwzględnienia aspektów technicznych, a także staranniejszego przygotowania artystycznego, które byłoby bardziej zgodne z wysokimi standardami współczesnego wykonawstwa.

Pragnę jednak podkreślić, iż pomimo zastrzeżeń do nagranych dzieł artystycznych oraz samej gry doktorantki, opis dzieła stanowiący uzupełnienie pracy doktorskiej, eksponuje twórczy i oryginalny wkład do dziedziny i dyscypliny reprezentowanej przez mgr Jutkiewicz.

Jutkiewicz pokazuje głęboką znajomość literatury przedmiotu oraz kontekstu historycznego, analizując procesy adaptacji utworów na saksofon, które wzbogacają jego brzmieniowe możliwości i ukazują jego wszechstronność. W części teoretycznej praca analizuje znaczenie transkrypcji na przestrzeni czasu oraz ich wpływ na percepcję saksofonu w muzyce klasycznej, co wprowadza interesujące wątki historyczne i społeczne. Praca mgr Agnieszki Jutkiewicz jest cennym wkładem zarówno w literaturę teoretyczną, jak i praktykę saksofonową, z naciskiem na edukację i promowanie saksofonu w kontekście muzyki klasycznej.

Konkluzja

Poprawiona wersja pracy doktorskiej spełnia większość zastrzeżeń przedstawionych w recenzji z dnia 10 października 2023 roku. Wprowadzone zmiany wpłynęły pozytywnie na wartość naukową pracy, jej przejrzystość oraz spójność argumentacji. Na podstawie dokonanych poprawek można stwierdzić, że autorka poważnie potraktowała uwagi komisji i dążyła do rzetelnego spełnienia wymaganych standardów. Wobec znacznie bardziej starannie przygotowanej rozprawy doktorskiej i poprawy opisu dzieła, w mojej ocenie mgr Agnieszka Jutkiewicz wykazała się dostateczną wiedzą i kompetencjami stawianymi kandydatom to uzyskania stopnia doktora i spełniła wymogów art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

Pracę doktorską przyjmuję.

Prof. dr hab. Paweł Gusnar

